

AVALIKUD SUHTED

Eesti Pank tegutseb valuutakomiteepõhise, fikseeritud vahetuskursiga rahasüsteemi raamistikus. Keskpanga kommunikatsiooni eesmärk on toetada oma sõnumitega Eesti rahasüsteemi, majanduse ja finantsüsteemi stabiilsust. Kommunikatsiooni aluseks on panga strateegilised eesmärgid ning organisatsiooni sisemine arusaam keskpanga rollist.

Kommunikatsiooni eesmärk saavutatakse avaliku suhtluse abil, mille kaudu aidatakse kujundada turgude põhjendatud ootusi. Sealjuures lähtutakse järgmistest kommunikatsioonipoliitika põhimõtetest:

- tagada avalikkuse arusaam keskpanga rahapoliitikast ja piisav toetus sellele;
- hoida ja väärtustada kuvandit Eesti Pangast kui pädevast, iseseisvast ja usaldusväärsest institutsioonist, kellel on oluline roll riigi majanduspoliitika ja -arengu suunamisel, kelle tegevus on läbipaistev ja kontrollitav ning kes on valmis kõigi ühiskonnagruppidega suhtlema;
- tagada majandusotsuseid toetava taustinfo võimalikult hea kättesaadavus majandusagentidele.

Avalikkuse teavitamise põhimõtted

Keskpanga tegevuses on tähtsal kohal läbipaistvus ja usaldusväarsus avalikkuse silmis. Laiem avalikkus, kuid ka kitsamad sihtrühmad nii Eestis kui ka välismaal, peavad saama Eesti Pangast regulaarset, piisavalt põhjalikku ja kvaliteetset teavet majanduspoliitika küsimustes.

Eesti Pank on võtnud endale kohustuse avaldada infot ulatuslikumalt ja sagedamini kui seadusest tulenev aruandekohustus (vt ka „Aruandekohustus” lk 16) ette näeb. Keskpank avaldas oma arusaama Eesti majandusolukorra kohta kuus

korda aastas (sellest kaks korda koos majandusprognoosi ja kaks korda koos finantssektori ülevaatega). 2009. aastal jätkati lühiülevaadete koostamist eriti oluliste ja laiemat ühiskondlikku huvi pälvinud majandusteemade kohta sarjas „Päevakajalist”. Regulaarseid ülevaateid avaldatakse eurole ülemineku ettevalmistuste ja tööturu arengu kohta, vajadusel lisanduvad muudki olulised teemad (vt ka „Eesti Panga publikatsioonid 2009” lk 130).

Keskpank peab oluliseks pakkuda infot võimalikult õigeaegselt ning infosaajale võimalikult mugavalt ja soodsalt. Näiteks on Eesti Panga regulaarsed trükised tellijatele tasuta, neid saavad tasuta ka kõik maakonnaraamatukogud. Lisaks veebilehel avaldatavale teabele ja erinevatele trükistele saavad huvilised infot Eesti Pangast ka ise küsida. Infopäringuid saab esitada kirja, e-posti ja telefoni teel. 2009. aastal laekus Eesti Pangale 3252 infopäringut, millest 2180 esitati infotelefoni ning 987 e-posti, kirja, faksi või panga kodulehel asuva küsimuste esitamise liidese kaudu. Kirjalikest teabepäringutest registreeriti 27 teabenõudena.

Meediasuhtlus ja avalikud esinemised

Eesti Panga tegevust ja keskpanga majanduspoliitilisi seisukohti kajastavaid kirjutisi, uudistekste, raadio- ja teleuudiseid ning viiteid Eesti Panga kommentaaridele ilmus Eesti meedias 2009. aastal ligikaudu 6200 korda. Kõrgendatud huvi finants- ja pangandusteemade vastu kasvas järsult 2008. aasta septembris ning püsis kõrgel tasemel kogu 2009. aasta vältel. Aasta esimeses pooles tunti enam huvi majanduse üldise käekäigu ja panganduse olukorra vastu, aasta teises pooles tõusis tähelepanu keskmesse riigi rahanduse olukord ja euro kasutuselevõtu väljavaade.

Eesti Panga tegevust kajastatakse meedias ülekaalukalt endiselt seoses majandusarenguga.

Nii on meedias kajastatud teemade pingerea eesotsas Eesti Panga kommentaarid majandusarengule (844 lugu) ning samuti kommentaarid majanduslanguse, maailmamajanduse arengu ja üldiste majanduspoliitiliste teemade kohta (760 lugu). Eesti Panga seisukohtadele riigieelarve olukorra kohta viidati ligikaudu 770 korral ning euroga seotud teemade puhul 570 korral. Eesti Panga kommentaare pankade olukorrale ja laenuturule kajastati mõnevõrra vähem (ligikaudu 470 lugu). Paljud viited Eesti Pangale ja tema hinnangutele tehakse muude teemade kajastuste juures või kasutavad neid viiteid teised analüütikud või eksperdid.

2009. aastal korraldas Eesti Pank kümme pressikonverentsi ja esitlust ning andis välja 171 pressiteadet ja kommentaari. Lisaks ilmus aasta jooksul ühtekokku ligi 48 majanduspoliitilist artiklit ja pikemat intervjuud panga juhtide ning ekspertidega. Panga esindajad esinesid või tegid aasta jooksul umbes 50 avalikku ettekannet eesti või inglise keeles.

Eesti Panga 90. aastapäeva tähistamine

Eesti Pank asutati 1919. aastal, aasta pärast Eesti Vabariigi rajamist. Sama aasta 3. mail alustas Eesti Pank oma regulaarset tegevust. Pärast Eesti iseseisvuse taastamist 1992. aastal taastas ka praegune Eesti Pank tollase keskpanga õigusjärglasena oma tegevuse.

2009. aasta mais möödus Eesti Panga asutamisest 90 aastat ja seda aastapäeva meenutati mitme sündmusega, et kinnistada arusaama keskpanga rollist ja põhiülesannetest. Näiteks, toimusid mais Eesti Pangas kord nädalas kõigile huvilistele avatud loengud Eesti Panga ülesannetest. Nelja loengu raames anti ülevaade Eesti Panga ülesannetest praegu ja pärast euro kasutuselevõttu ning tutvustati lähemalt finantsvahenduse, sularaha- ja turvaosakonna, finants-

turgude ja arvelduste osakonna tööd. Samuti toimusid mais regulaarsed ekskursioonid, kus lisaks ajalooliste hoonete tutvustamisele räägiti keskpanga ülesannetest. Mai alguses avati Eesti Panga muuseumis keskpanga 90. aastapäevale pühendatud näitus „Eesti Pank 90: esimene aastakümme. Ka Siim-Tanel Annuse maalinäitus „Minu inimesed” keskpanga kuppelgaleriis mais oli pühendatud panga aastapäevale.

Eesti Panga endiste hoonete tähistamine mälestusplaatidega

Panga 90. aastapäevale pühendatud üritustest pälvib eraldi tähelepanu Eesti Panga kunagiste osakonnahoonete tähistamine mälestusplaatidega. Eesti Pangal oli aastail 1922–1940 üle Eesti 12 osakonda, millest viis tegutses renditud ruumides ja seitsmele ehitati Eesti Panga tellimisel uued hooned. Tosinast kontorist üheksa said panga aastapäeva puhul asjakohased mälestustahvlid.

Arhitekti nimega mälestustahvlid paigaldati viiele uushoonele: Viljandis (hoone valmis 1927), Rakveres (1933), Tartus (1936), Võrus (1938) ja Pärnus (1945). Vanemad hooned, kus töötasid keskpanga harukontorid, tähistati mälestusplaatidega neljas linnas: Haapsalus (töötati 1925–1940), Paines (1925–1940), Valgas (1922–1940) ja Kuressaares (1924–1940). Eesti Pangal olid osakonnad ka Narvas ja Petseris, kuid Narva hoone hävis sõjas ja Petseri maja on jäänud piiri taha. Eesti Panga 1935. aastal valminud peahoone tähistati 2007. aastal.

Mälestustahvlite esitlemise ühitasid panga juhatuse liikmed majandusettekanetega nendes linnades. Koostöös kohalike omavalitsustega aprillis-mais korraldatud ettekandekoosolekul tutvustati Eesti majanduse olukorda ja värsket majandusprognoosi ning euro kasutulevõtu väljavaadet.

Eesti Panga muuseum

2009. aastal käis muuseumis 8026 inimest, sealhulgas 4586 näitusekülastajat ja 3440 mündiostjat. Münte müüdi 8,6 miljoni krooni eest.

2009. aastal korraldati Eesti Panga muuseumis kolm ajutist näitust:

- veebruaris „Aumärgi sünd” koostöös firmaga Miniplast Pluss;
- mais Eesti Panga 90. aastapäeva tähistamiseks „Eesti Pank 90: esimene aastakümme”;
- juuni lõpus laulu- ja tantsupeole pühendatud väljapanek „Laulupeod läbi aegade”, autoriks kolleksionäär Aleks Kivinuk.

Esinemiseks Narva muuseumis toimunud XII Eesti muuseumide näituste festivalil valmistati ette näitus „Meie igapäevane pangakaart”. Eesti Panga muuseumi näitus Narvas oli avatud 28. septembrist 15. veebruarini 2010.

Rändnäitust „Oma raha margast euronit” sai vaadata Rakveres Lääne-Virumaa keskraamatukogus ning Tallinna 21. koolis.

Esimest korda läks rändama ka 2008. aastal Eesti vabariigi 90. aastapäevaks valminud näitus „Oma riik, oma raha: rahareformid Eesti Vabariigis”, mis oli huvilistele avatud juunis Kohtla-Järve keskraamatukogus.

Esmest korda Eestis toimus 16. mail Muuseumiöö, millest võttis teiste hulgas osa ka Eesti Panga muuseum. Muuseum oli avatud kella 19st 24ni ning toimusid eriprogrammid, viktoriinid ja auhinnamängud. Sel ööl külastas Eesti Panga muuseumi üle 800 inimese ning külastajate vastukaja oli väga positiivne.